

*Kas gražu, atsilieps, kas teisinga, nemirs, nors vandenim,
kalnais apklotum.*

Vaižgantas

Rokiškio PRA- GIEDRULIAI

Nepriklausomas rokiškėnų savaitraštis

1998 m. vasario 20 d. penktadienis. Nr. 2. kaina 1 Lt.

BUVO YRA BUS

Šiandien 11 valandą Bajorų mokykloje - darželyje lėlių teatro šventė "Skudurinė Onutė - 2". Joje dalyvaus 9 mūsų rajono kolek-

tyvai. Bus atrinkti du stipriausi, kurie pateks į zoninį konkursą, vyksiantį Anykščiuose.

Rokiškio muziejuje vasario 24 dieną 17 valandą atidaryma tapytojo Raimondo Gailiūno darbų paroda. Žada dalyvauti tapytojai iš

"ANGIES" grupės Ričardas Nemeikšis, Henrikas Čarapas, Vytautas Dubauskas.

Savivaldybės rūmuose vasario 21 d. 11 val. vyks Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) Rokiškio skyriaus konferencija.

Mūsų rajone yra apie 1,5 tūkst. bitininkų. Kaip informavo bitininkų draugijos pirmininkė Lėdina Trumpienė, šį sekmadienį 11 valandą bitininkai kviečiami į metinį susirinkimą. Jis įvyks "Rokiškio sūrio" salėje.

SAJUNGOS NARIAI – AKTYVIAUSI ŪKININKAI 2 psl.

Apie kovo 6 d. įvyksiančią ūkininkų konferenciją mūsų korespondentas kalbasi su Juozu Petroniu.

KROŠINSKIŲ PILAITĖ – ALAUS DARYKLA 6 psl.

Kraštotyros tarnybos vyr. specialistas paminklo saugai Vidmantas Žiukelis aiškina, kaip ilgai mes klydome...

JŪŽINTŲ 3-4 psl. SENIŪNIJOJE

Pagaliau paaiškėjo, kas prieš 10 metų Jūžintuose iškėlė trispalvę.

9 psl. KŪRYBA

"Pragiedruliuose" svečiuojasi "Vaivorykštės" literatų klubo nariai Vida Papaurėlienė, Danas Kairys, Stasė Junokienė ir Reda Kiselytė.

ZIEMOS PALYDŲ ŠVENTĖ

Vasario 24-ąją – Užgavėnės. Senolių papročiai, tradicijos.

Redakcijos skiltis

DĖL SKELBIMŲ KREIPKITĖS Į SENIŪNIJAS IR REDAKCIJĄ

Pirmajame "Pragiedrulių" numeryje jau rašėme, kad mūsų savaitraštis nemokamai spausdins gyventojų skelbimus (perka, parduoda, keičia, nuomoja ir kt., be to, užuojautas, padėkas). Šią labdaros iniciatyvą jau anksčiau palaikė rajono savivaldybė, o antadienį jai vieningai pritarė seniūnijų vadovai, paskyrę darbuotojus, atsakingus už skelbimų priėmimą. Jie dirbs visuomeniniais pagrindais, nes ir skelbimai bus spausdinami nemokamai.

Tad, gerbiami "Pragiedrulių" skaitytojai, su asmeniniais skelbimais, užuojautomis, padėkomis galite kreiptis:

Juodupės seniūnijoje į
Zitą Sabataitienę. Tel. 57 267;

Jūžintų seniūnijoje į
Juditą Laurinaitienę. Tel. 42 924;

Kamajų seniūnijoje į
Ritą Kaupienę. Tel. 27 175;

Kazliškio seniūnijoje į
Nijolę Gasiūnienę. Tel. 42 725;

Kriaunų seniūnijoje į
Renę Širvinskiene. Tel. 41 824;

Obelių seniūnijoje į
Audrį Kondrotą. Tel. 58 874;

Pandėlio seniūnijoje į
Almą Blažienę. Tel. 59 260

ir
Rimą Gasiūnaitę. Tel. 59 180;

Panemunėlio seniūnijoje į
Sigitą Gasiūnienę. Tel. 63 333.

Rokiškio miesto ir Rokiškio kaimiškosios seniūnijų šiame sąraše nėra: rokiškėnams ir atvykusiems į Rokiškį iš kaimų bus nesunku su skelbimu užėiti tiesiai į "Pragiedrulių" redakciją (Nepriklausomybės a. 22).

Manome, kad šia redakcijos ir seniūnijų nemokama paslauga pirmiausia pasinaudos tie, kuriems šiandiena ne itin dosni.

Primename, kad bendrovių, įmonių, organizacijų reklama "Pragiedruliuose" mokama – už 1 kvadratinį centimetrą reklamos 0,65 lito. Dėl reklamos reikia kreiptis į redakciją.

Mūsų laikraštį galima nusipirkti visuose rajono spaudos kioskuose ir pašto skyriuose. Kaina 1 litas.

Redakcija

"VALSTIEČIŲ LAIKRAŠČIO" KORRESPONDENTAI

Anų laikų liaudies kūryboje kolūkio pirmininkas ir buhalterė buvo vaizduojami kaip neišskiriama porėlė, dirbanti ranka rankon ir, žinoma, vagiliaujanti. Gal dėl to, kai iš Didkaimio kolūkio kontoros vieną tamsią naktį dingo seifas su 25 tūkstančiais rublių - tuomet didžiulė suma, kolūkiečiai (ir ne tik jie) iš karto sušneko:

- Ė...valdžia pasidalijo...

Kolūkio pirmininkas, matydamas savo autoritetui gresiantį pavojų, kreipėsi į mane ir kriminalinės paieškos inspektorių Praną Grūžį:

- Vyrai, apginkit mano gerą vardą! Kaip gyvas nepamiršiu!

Sis malonės prašymas buvo pateiktas telefonu ir mes, pro langą žiūrėdami į šėlstančią pūgą, atsakėme:

- O kaip apginti tamstos gerą vardą, kai lauke pusnys stogus siekia? Iki Didkaimio niekaip neprasisbrausime.

- Aš jums "stalinceą" atsiųsiu. Kaip tankas praeis.

- Na, jeigu jau kaip tankas - nukakinsime.

Po poros valandų žiūrime - prie milicijos tikrai burzgia galingas vikšrinis. Reikia važiuoti, niekur nesidėsi, jeigu kažkieno garbė, o gal ir dar daugiau, kabo ant tokio plono plauko.

Į kelionę išsirengėme, žinoma, su civiliniais rūbais. "Stalinceas" galingai kriokė per pusnis, o mes su Pranu drėbėjome vėjo perpučiamoje kabinoje, pusbalsiu regzdami planą.

- Jeigu pasisakysime, kas esame, iš kolūkiečių nė velnio nepeši, - dėstė Pranas.

Su jo nuomone reikėjo sutikti: pareigūno kepurė niekada nenuteikia atviram pokalbiui. Nesakys, apsimetinėsi, meluos, žodžiu, viską darys, kad tik nereikėtų liūdyti prieš kaimyną ar bendradarbį. Kas žino, gal kaimynas kitą kartą turės liūdyti prieš tave? Beje, iš keršto baimė surakina liežuvius.

- Žinai, Pranai, - staiga man toptelėjo mintis. - O jeigu mes prisistatysime korespondentais. Na, tarkime, "Valstiečių laikraščio". Rašysime korespondencijas apie socialistinį lenk-

tyniavimą.

- Sutinku, - pritarė Pranas. - Tu rašyk apie soclenktynes, o aš apie spartuolius.

Kolūkio pirmininkas, kuris, be abejo, mūsų planą žinojo, parūpino dvi poras slidžių. Su šiuo transportu mes galėjome be "stalinceo" keliauti iš vienkio į vienkį ir kalbinti, samgono niekada nepristingančius lenkyniavimo pirmūnus. Kuris tau nenorės patekti į "Valstietį"? Tad ir pasakojo mums, vienas kitą pralenkdami, apie tai, su koku entuziazmu kibis pavasarį į lenktynes ir koki rekordišką kukurūzų lauką užaugins.

Mes klausėmės, užsirašinėjome šias vertingas žemdirbių mintis, kartu padėjuodami dėl kolūkių ištikusios nelaimės - dingusio seifo.

- Ir kas galėjo jį nukniaukti? Juk sunkus. Vienas nepaneši.

- O kodėl gi ne? - prieštaravo dažnas būsimos apybraižos herojus. Čia tokių vyrų yra, kad ne tik seifą - tvartą su visu stogu nutemps...

Vaidas ryškėjo pamažu. Jeigu tai grupinė vagystė, anksčiau ar vėliau kas nors prasitars arba pradės gyventi ne pagal pajamas. Na, o jeigu vienas vogė? Reiškia, galingo vyro būta. O kiek tokių žaliūnų gali patekti į kontorą? Kas žinojo apie atvežtą lobį?

Įtariamųjų ratas taip susiaurėjo, kad beliko tik vienas. Bet... Už rankos nepagautas - ne vagis.

- Ką darysime? - klausia "korespondentas" Pranas ir siūlo variantą: įtariamąjį reikia areštuoti. Dingstis gali būti bet kokia, tik ne seifo vagystė.

Prevencinio sulaukymo įstatymo tais laikais, žinoma, nebuvo, tačiau, kaip organizuoti tokį areštą, gali papasakoti kiekvienas tardytojas ar kriminalinės paieškos inspektorius. Už pasistumdymą, pavyzdžiui, šokių salėje, alaus bare, už necenzūrinį žodį... Ne veltui buvo sakoma, jog milicininkas ir prie stulpo prikišs.

Ir taip mūsų įtariamasis, plačiapektis autovairuotojas Jonas Ž. atsisėdo penkiolikai parų. Tardomas tylėjo, spaudžiamas cypė, bet apie seifą - nė

žodžio.

O mes su Pranu teberinkome medžiagą "Valstiečiui".

- Gal jūs ne straipsnį, o romaną apimtum rašote, - spėliojo kolūkiečiai, jau pradėję įtarinėti, kad mes ne tie, kuriais dedamės.

- Ne, - atsakinėjo Pranas, - romano nerašysime, bet straipsnelis bus įdomus.

Tašką tai korespondencijai padėjome netikėtai. Prasidėjęs atlydis ištyrė paviršiaus sniegą, atidengdamas ankstesnio įšalo pėdas ir vėžes. Vienomis kartą ir pasekėme. Pėdos vedė per lauką, kur kėpsojo mėslo rietuvės, matėsi, jog žmogaus eita sunkiai, koja už kojos, klimpstant iki pat gruodo. Prie vienos rietuvės pastebėjome kažką panašaus į keturkampį atspaudą sniege. Nejaugi nuo seifo? Net širdis suspurdėjo. Žiūrime, kiek toliau kažkas pūps. Prišliuožiui, duriu į sniego kupstą slidės lazda. Suskamba metalas!

Kolūkio pirmininkas ir buhalterė mums ilgai dėkojo, jau nebeslėpdami, kad mes ne korespondentai, o paprasčiausi vaikinai iš rajono milicijos, kuriuos taip dažnai ir, sakyčiau, nepelnytai, vadina "faraonais", "musorais", "mentais". Tik kai kurie pirmūnai liko nepatenkinti: viltis "Valstietyje" pasiskaityti apie savo gerus darbus išblėso.

Įtariamasis Jonas Ž., prisipirtas naujų argumentų, greitai tapo kaltinamuoju. Gavo bene aštuoneris metus. Bausmės tada buvo griežtos.

Jonas Dieninis

Tęsinys kitame nr.

ŽIEMOS PALYDŲ ŠVENTĖ

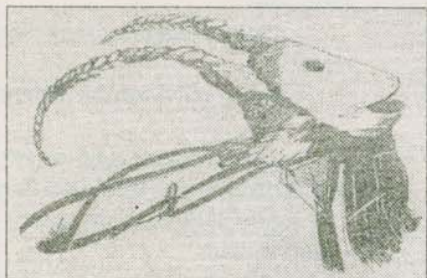
Užgavėnių paprotys žinomas visoms Europos tautoms. Skirtingos tik jų šventimo formos, laikas ir trukmė. Be ne svarbiausia Užgavėnėms - linksnumas. Pamiršamos elgesio normos, nelieka nė vieno, kurio negalėtum išjuokti. Besilinksmindami žmonės pailsėdavo, pasirengdavo ilgai Gavėniai. Ryški šventės ir apeiginė, maginė prasmė.

Dar XX a. pradžioje Užgavėnės Lietuvoje švėsdavo tris dienas - sekmadienį, pirmadienį ir antradienį. Per Užgavėnės kaimas virsdavo dešimčių vaidinimų ir šimtų žiūrovų centru.

Per Užgavėnės yra paprotys daug kartų valgyti. Dažniausiai tą dieną valgydavo net 12 kartų. Valgydavo mėsą, miltinius blynus. Mėsos privirdavo ir blynų prikepėdavo tiek, kad ne tik savai šeimynai užtektų, bet ir svečius turėtų kuo pavaišinti.

Kas Užgavėnių dieną namie sėdi, to pasėliai menki užaugės. Todėl, susėdę į roges, važiuodavo į lankas ar net į kitus kaimus. Dažnai stadi, kad linai didesni dygtų. Tikėjo, kad linai geriau derės, kuo daugiau kartų važiuojančius aplies vandeniui. Bet lieti reikia atsargiai, nes važiuojantysis kartais turi bižūną, kuriuo gali pertraukti liejimą. Net ir žingsniai lėmė derlių. "Per Užgavėnės kokius žingsnius darai, tokie ir linai bus". Rogėmis važinėjo visi - ir jaunimas, ir seni. Rogutėmis, geldomis leisdavosi nuo kalniuko arba, prisirišę virves, supdavosi, tuo tikėdamiesi paskatinti linų ir javų augimą.

Užgavėnių dieną negalima verpti, todėl moterys stengiasi išvakarėse pabaigti kuodelį, nes atėjęs senis gali prispaudyti, ir metai būsią prasti. Jei verpsis, vėjas stogus draskys, mėsa ir lašiniai kirmys. Jeigu negersi tą dieną vandens, visus metus troškins. Jeigu velsi drabužius, linai geriau dygs.

Ožys.

Per Užgavėnės žmonės buvo linksmi, krėtė išdaigas ir niekas nepykė. Iš vieno kaimo į kitą vaikščiojo persirengėliai. Moterys persirengia vyrais, vyrai - moterimis. Dažniausiai persirengdavo žydais, čigonais, ubagais. Persirengėliai dėdavosi kuo baisesnės kaukės iš medžio tošies, popieriaus, avikailio. Kaukės su didelėmis ir kampuotomis nosimis, atsikišusiais ir retais dantimis, besijuokiančios ar iškraipytos pykčio. "Žydai" dažniausiai rengdavosi išverstais kailiniais, kuproti, barzdotti, apdriskę, susijuosę virvagaliais. "Čigonai" būdavo be kaukių, tik veidą išsitepę suodžiais, nusipaisę ūsus, barzdas. Jų drabužiai spalvingi, kaip tikrų čigonų. Daug pokštų prikrėsdavo "velnias", kuris dažnai būdavo persirengėlių vadas. Jei tik persirengėlių neįsileidžia į vidų, "velnias" užšoka ant stogo ir užkemša kaminą. Dūmai veržiasi vidun, ir nori nenori, turi visus įsileisti, vaišinti blynais, mėsa.

Įdomiausi Užgavėnių personažai yra "arklys", "ožys" ir "gervė". Jų grupėje būna po vieną. "Ožys" į vidų įsiropšdavo keturiomis. Mekeno, blovė, jei nieko neduodavo, durdavo, net spirdavo. Po uodegą įsitaissydavo maišelį su pelenais ir, kai "ožys" imdavo spardyti, pradėdavo kilti dulkės, todėl šeiminkė stengdavosi išvyti.

Dar persirengdavo giltine, caro žandarų, elgeta, beždžionė, gaidžiu, jaučiu, avinu ir kt. Persirengėliai linksmai dainuodavo, šokdavo, triukšmaudavo. Kartais jie vaikščiodavo su muzikantais.

Persirengėlių kaukes galima nesunkiai pasigaminti patiems. Nebūtina jas drožti iš medžio. Galima išsikirpti iš beržo tošies, kailio ar popieriaus.

Tyrinėtojai įvairiai supranta apeiginių kaukių nešiojimą. Sutardami, kad tai senovinio ritualo liekanos, skirtingai aiškina kaukių prasmę. Gyvulių kaukėse įžvelgiamos totemizmo liekanos; kiti kaukes sieja su mirusiųjų kultu arba vaisingumo magija.

Užgavėnių persirengėliai vežiojosi su savimi Morę (ją dar vadindavo Kotrė, Boba) - moters iškamšą. Ji būdavo pritaisyta ant vežimo rato, kuris užmaunamas ant rogių pavažos stipino. Visą šį įrenginį pririšdavo prie rogių ir tempdavo. Važiuojant pavaža kreipiasi tai į

Raitelis.

vieną, tai į kitą pusę. Ratas liečia žemę ir ima suktis. Su ratu sukasi ir Morė. Ratas - tai pavasario, ateinančios vasaros simbolis, o pavaža - žiemos. Jų junginys reiškė žiemos ir vasaros susidūrimą. Morė galėjo simbolizuoti vaisingumo dievybę, kurią sunaikina, kad vėl atgimtų.

Baidyklės sudeginimas - tai ir apsi-valymas. Su baidykle išvaromas susikaupęs blogis, nelaimės, o kartu ir visiems įkyrėjusi žiema. Visą dieną vežioja Morę po kaimą, o vakare ją laukuose sudegina arba ežere nuskandina.

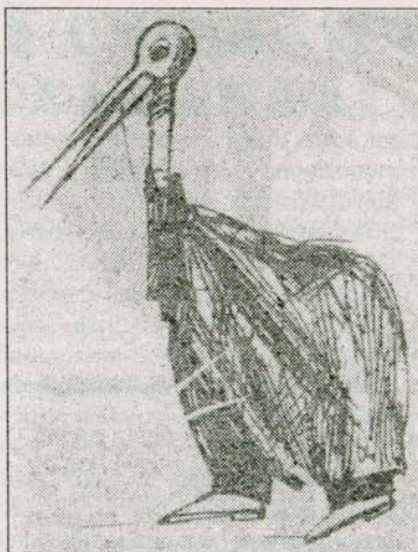
Per Užgavėnės vežiodavo "bičių spiečių". Darydavo taip. Ant rogių pritaisydavo didelį medinį kubilą, į kurį sulipdavo vaikai. Rogėms smarkiai važiuojant per kaimą, vaikai zyždavo, važduodami bites, ir šaukdavo: "Vandens! Vandens!" Žmonės, išėję į gatvę, stengėsi aplieti juos vandeniu. Nuo

ŽIEMOS PALYDŲ ŠVENTĖ

Atkelta iš 12 psl.

to bitės vasarą turėjo gerai spiestis ir nešti daug medaus. Kad bitės neišsi-spiestų nepastebėtos, reikėjo per Už-gavėnės užpilti ant avilių vandens.

Užgavėnių vakarą moterys skubino-si: kuri pirma užkurs vakarienei krosnį – ta pirmoji ir rugius nusipjaus. Paval-gius šeiminkė arba piemenukas su-rinkdavo šaukštus, peilius, samtį ir ne-mazgotus surišdavo šiaudais ar juosta. Tokį ryšulį palikdavo ant stalo gulėti per naktį, kad gyvuliai vasarą krūvoje laikytųsi ir piemeniui nebūtų su jais vār-go. Po vakarienės jaunimas rinkosi ku-rioje nors troboje, kur linksminosi iki vidurnakčio. Po jo prasidėdavo kita diena, o su ja ir Gavėnia – laikotarpis, kai reikia pasnikauti, negalima links-mintis – šokti, dainuoti, triukšmauti, iš-dykauti. Negalima kelti vestuvių, o krikštynos ruošiamos be linksmybių.

Gervė.

Velnias.

Iš Užgavėnių oro žmonės spėjo, koks bus pavasaris ar vasara ir kokio derliaus laukti. "Jeigu Užgavėnių die-ną ant stogo yra sniego, tai ir Velykos bus su sniegu". "Jei per Užgavėnės ne-pagada ir drėgna, tą metą augs javai ge-

rai ir bet kame pasėti". "Jei Užgavėnių dieną saulėta, pavasarį reikia anksti sė-ti". "Jei per Užgavėnės sausa, tai sė-jant reikia būti atsargiam."

Parengė Sigitas Araminas

!DARBINIMO TARPININKAVIMO CENTRAS

! T C

- Teikiame informaciją apie laisvas darbo vietas ir galimybę įsidarbinti;
 - Kaupiame informaciją apie įvairių sričių specialistus, ieškančius naujų darbo galimybių;
 - Pripažintų psichologinių testų pagalba nustatome Jūsų sugebėjimus, polinkius, charakterio ypaty-bes;
 - Padedame pasirinkti veiklos sritį, profesiją, kurioje galėsite pasiekti maksimalių rezultatų;
 - Vykdomė aukštos kvalifikacijos darbuotojų paiešką ir atranką;
 - Konsultuojame darbuotojų atrankos klausimais, padedame atlikti priėmimo į darbą interviu;
 - Pildome gyvenimo aprašymą (CV) lietuvių ir anglų kalbomis;
 - Konsultuojame rašant motyvacinį laišką bei padedame pasiruošti pirminiam interviu dėl priėmimo į darbą;
 - Kviečiame ieškančius darbo registruotis mūsų duomenų banke.
- Studentams taikoma 20% nuolaida.**

Mūsų adresas:

Savanorių pr. 192, 607 kab.
Kaunas

Tel. (8-27) 730928, (8-298) 34480

Tel./faks. (8-27) 734675.

Dirbame nuo 9 iki 18 val. Darbo dienomis.

APIE PASĄ KOPŪSTUOSE IR NAUJOVES MIGRACIJOS TARNYBOJE

Praėjusiais metais Rokiškio rajono policijos komisariato migracijos tarnybos darbuotojai vietoj prarastų pasų piliečiams išdavė 137 naujus. Vieni aiškina, kad jiems dokumentą pavogė, kiti neprisimena, kam yra užstatę, dar kiti teigia, kad net nežino, kur ir kokiomis sąlygomis yra pametę.

Sklido nemažai gandų, kad mėgstantys išgerti savo pasus parduoda verteloms.

Neseniai viena moteriškė aiškino, kad turguje pirkusi mėsos, obuolių ir kopūstų. Namuose, iš krepšio iškrausčiusi pirkinius, pinigines ir joje buvusio paso jau neberado.

- Vagys nušvilpė. Beveik mėnesį laukiau, galvodama, kad nors pasą gražins. Nesulaukiau. O dabar susiruošiau keisti butą. Be paso notarė netvarko dokumentų, - guodėsi inteligentiškai atrodanti moteris.

Migracijos tarnyba tokiems ir kitiems nelaimėliams padeda. Tačiau tai kainuoja nemažus pinigus, nes 55 litus tenka mokėti už naujo dokumento išdavimą, 15 litų kainuoja skelbimas "Sargybos" laikraštyje.

Už asmens dokumento praradimą policijos komisaras, surašius administracinių teisės pažeidimų protokolą, šią sumą gali ir padvigubinti, paprasčiau sakant, nubausti nemaža pinigine bauda.

Tačiau su rajono policijos komisariato migracijos tarnybos viršininke majore Galina Diliene kalbėjomės ne tik apie į bėdą pakliuvusius gyventojus.

Praėjo beveik du mėnesiai, kai Seimas pakeitė ir papildė Lietuvos Respublikos piliečio paso nuostatus. Dabar pilietis, keisdamas pasą, senąjį gali pasilikti sau. Mirusio žmogaus pasą turi teisę prisiminimui pasilikti vaikai, su tuoktinis. Iki šiol visi pasai buvo sunaikinami.

Dar viena naujovė - nustatytas vieningas paso galiojimo laikas tiek mūsų šalyje, tiek ir užsienyje. Tad dabar jau nebededamas spaudas apie paso metų galiojimą užsienyje.

Pakeistas ir paties paso galiojimo laikas. Dabar šešiolikmečiai pasą gauna dešimčiai metų. Vėliau, keičiant pasą, jis galios taip pat 10 metų.

Apie naujoves, įvairias išskylančias problemas aiškinama ne tik pačioje migracijos tarnyboje, bet ir susitikimuose su rajono gyventojais.

- Pernai išdavėme pasus 630 šešiolikmečių. Į kitas vietas iš mūsų rajono išvyko 744 rokiškėnai, o atvyko 419. Mažėja rajone gyventojų. Dažniausiai atvyksta pagyvenusio amžiaus žmonės. Jaunimą vilioja sostinė, kiti didmiesčiai. Tačiau tikiuosi, kad, vis labiau atsisgaunant pramonei, verslui, suaktyvėjus kultūriniam gyvenimui, jaunimas

Migracijos tarnybos viršininkė Galina Dilienė (dešinėje) ir vyr. inspektore Rita Vasiliauskiene neprisimena geros nuotaikos net ir sudėtingesnėmis akimirkomis.

ras sau vietos ir mūsų rajone, - sakė ponija Galina.

Pašnekovė pasidžiaugė nedideliu, tačiau darbščiu savo kolektyvu, bet kukliai nutylėjo, kad pernai vidaus reikalų ministras V. Žiemelis už pavyzdinę tarnybą Lietuvos Respublikos piliečio pasų išdavimo penkmečio proga jai įteikė padėkos raštą.

O mums visiems ji palinkėjo nemėtyti dokumentų, ypač paso.

Rimantas Jurgelionis
K. Bagdono nuotr.

LATGALIŲ ŽEMĖJE ILSISI LIETUVOS SAVANORIAI

Vasario 15 dieną daugiau kaip šešiasdešimties rokiškėnų delegacija, vadovaujama rajono vicemero Antano Slesariūno paminėti Lietuvos nepriklausomybės jubiliejus buvo išvykusi į kaimynės Latvijos Daugpilio rajoną.

Nuo pat Lietuvos sienos iki Dauguvos upės 1919 - 1920 metais vyko Lietuvos savanorių mūšiai su bolševikais. Šiandien tai primena rūpestingai prižiūrimi žmonių kapai Subatėje, Daugpilyje, Červonkoje, kitose Latvijos vietovėse.

Didžiausios kapinės yra Červonkoje, kur palaidoti 29 savanoriai. Čia 1927 metais lietuvių iniciatyva pastatytas paminklas, kuris nebuvo sunaikintas ir sovietmečiu.

Įdomu, kad iš čia vieno savanorio palai-

kai tarpukaryje pervežti į Kauną ir perlaidoti Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje. Čia pastatytas nežinomo kario kapas, uždegtas amžinoji ugnis.

Kadangi Červonka yra tik apie 4 kilometrus nuo Rokiškio rajono ribos, prieš keiserius šis paminklas rokiškėnų iniciatyva buvo restauruotas, sutvarkytos kapinės.

Kasmet Vėlinių dieną, Vasario 16 - osios, kitų švenčių proga čia daug rokiškėnų, vietos lietuvių.

Ir praeitą sekmadienį Červonkoje vyko iškilmingas savanorių pagerbimas. Gėles prie paminklo padėjo Seimo narys Petras Šalčius, Rokiškio rajono vicemeras Antanas Slesariūnas, Daugpilio ir Zarasų rajonų valdžios atstovai, vietos lietuviai.

Šventos mišios aukotos netoli esančioje Eglainės bažnyčioje. Jas aukojo vietos klebonas Vincenta Barzda. Giesmės ir savanorių dainas atliko Rokiškio ir Zarasų tremtinių choras.

Iš Eglainės rokiškėnai pasuko į Subatės senelių globos namus, kuriose, be lietuvių, gyvena nemažai lietuvių. Sovietmečiu nebuvo jiems leista sugrįžti į Lietuvą. Globotiniai pradžiuginti labdara, kurią atvežė Maltos ordino Rokiškio skyrius, rajono gėlininkai. Jiems koncertavo tremtinių choras. Dauguma globotinių - karių savanorių giminės, rezistencijos dalyviai.

Rimas Jurgaitis

PPP IVARYTAS! KAMPA

Visą savaitę PPP laukė naujienų, tačiau linksmy sulaukė nedaug. Daugiausia liūdny. Štai atėjo vienas pilietis ir proverksmiu dėsto:

- Išleidau paskutinį litą, todėl ir kreipiuosi į paskutinį "Pragiedrulių" puslapį. Gal, sakau, paskutinis supras paskutinį...

PPP labai gerai supranta, kad paskutinio skatiko išleisti negalima, bet padėti nagali.

Aną dieną į PPP įgriuvo pats pensininkas Rokas Dundulis. Padėkojęs, kad buvo garbingai prisimintas, iš tiesų pasiprašė į korespondentus.

- O mes pajuokavome, - atsakė vienas PPP plunksnapešys. - Mums pensininkų nereikia. Dabar, net prasčiausiam darbui priimdamos, darbdavys pirmiausia pasižiūri į pasą ir į dantis.

- Tai jūs šitaip riktavojate? - užsirūstino Rokas Dundulis. - Tada pasakykite, gudruoliai, kaip paties Lietuvos prezidento pareigybę vertinate? Kaip prasčiausią ir visai nereikalingą?

Taip Rokas Dundulis PPP įvarė į kampą. Kaip apsiginti, PPP nežino. Gal kas padėtų?

"PPP inform."

UŽ ŠIMTĄ PADĖVĖTŲ KELNIŲ

Gyvenam šiaip sau – pusę velnio,
Vis trypčiojam – nestovim vietoj.
Už 10 litų pirkau kelnes
Iš Vokietijos. Padėvėtas.

Tau ačiū, biurgeri nežinomas,
Iš Hamburgo, o gal iš Kelno.
Jei būsi Lietuvoj, vadinas,
Pažinsi gatvę savo kelnes.

O gal ir mes susipažinsim –
Paskolinsi man 100 markių.
O aš tau Memelį priminsiu,
Kurio, žinau, tau reikia verkiant...

O mums – kas Klaipėda, kas
Memelis? –
Pragėrėm, praūžėm laivyną.
Dėl jo nepurkštausim lyg
piemenys –
Užteks mums ežerų tėvynėj.

O gal norėsi sugulovės;
Pas mus merginos – pusę velnio.
Štai imk bent 10 palydovių,
Už 100 padėvėtų kelnų!

Danas Kairys

VIETOJ ČEKIO – ŠPYGĄ TALKUOTA...

Nebuvo vargo valdžios vyrams įdiegti kasos aparatus visose parduotuvėse ir prekybos taškuose. Patriukšmavo, paniurnėjo nepatenkintoji smulkmė ir nusiramino, lyg žuvys drumstame vandenyje. Ir sučiškė, subarškėjo vakarietiški "mokslo šedevrai", "popierių gadindami ir čekių "arzacą" gamindami.

Bet kokioje situacijoje prekybininkai nebūtų prekybininkais, kad kam nors špygos nerodytų. Ją rodyti mokesčių inspekcijai baisoka – dar ims ir supyks koks nesubrendėlis. Geriausia ant paprastų pirkėjų kailio atsigauti...

Netikit? Galit įsitikinti... Meiliai besišypsanti pardavėja grakščiais judesiais spausdama klavišus jums išmuš pirkinio čekį ir atsainiai numes ant prekystalio. Tas čekis, kuris turėtų būti garantu pirkiniiui, tik papras-

to popieriaus skiautelė, net ir kur karaliai pėsti vaikšto panaudoti netinka. Kad ir padidinantį stiklą turėtų mėt, jokio užrašo ar skaičiaus ten neįskaitytumėt. Neduok Dieve, kad tik pirkėjas nepradėtų centus skaičiuoti! Dar supras, kiek permokėjo, ir ims triukšmauti...

Nemanau, kad tai rašalo taupymo realijos. Matyt, tai jau išbandytas niekada nepasimetančių prekeivių naujoviškiausias būdas pirkėjams apstatinėti. Kas tie eiliniai mirtingieji! Juk jie ne pasipūtėliai visagaliai inspektoriai. Galima eksperimentuoti ir mulkinti, kiek tik nori. Darbininkų sąjunga nuskurdusi, profsąjungos išgaravę, nebent Tadas Blinda su čigonėliu mulkinamuosius užstotų, bet jie legenderioje beišlike...

Pranas Paršonis

Rokiškio PRAGIEDRULIAI

Mūsų adresas:
Nepriklausomybės a. 22
4820 Rokiškis

Redaktorius
Stanislovas Varneckas
Tel. 5 15 32

Leidžia UAB "Rokiškio pragiedruliai"

Renka, maketuoja, spausdina "Rokiškio pragiedrulių" leidybos centras.
2,5 spaudos lanko.

Savaitraštis išeina penktadieniais.
Tiražas 1500 egz.

SAJUNGOS NARIAI – AKTYVIAUSI ŪKININKAI

Kovo 6 dieną, penktadienį, įvyks Lietuvos ūkininkų sąjungos Rokiškio skyriaus ataskaitinė konferencija. Jai ruošiasi daugiau kaip puspenkto šimto sąjungos narių rokiškėnų.

Apie Ūkininkų sąjungos tikslus, nuveiktus darbus bei kelyje pasitaikančius akmenukus mūsų korespondentas kalbėjosi su šios Sąjungos rajono sky-

riaus pirmininku Juozu Petroniu.

– Iš visų organizacijų, bandančių suvienyti šalies žemdirbius, Lietuvos ūkininkų sąjunga yra bene pati aktyviausia, nors ir jos įtaka nėra nei didelė, nei visuotinė. Kaip tai paaiškinti?

– Rajone ūkininkų priskaičiuojama virš 3 tūkstančių, tačiau nenorėkime, kad visi jie taptų Sąjungos nariais. Kiekviename socialiniame sluoksnyje paprastai išsiskiria 15-20 procentų aktyvesniųjų, kurie ir telkiasi į organizacijas. Todėl nenustebkite, kad mūsų renginiuose – konferencijose, seminaruose ir kt. pastebėsite tuos pačius veidus. Labai norėtume didesnės jų įvairovės, tačiau dar labai daug ūkininkų pasikliauna tik savimi. Norėtume, juos išjudinti, sudominti naujovėmis, skatinti kiekvieno žemdirbio kūrybinius išskojimus ir aktyvumą.

– Kuriuos rajono ūkininkus, Jūsų

manymu, būtinai pamatysime konferencijoje?

– Neabejoju, kad konferencijoje sužinosite Henriką Andriuškevičių iš Pandėlio, Rimantą Gražį iš Onušio, Juozą Rudoką iš Jurkupių. Jie aktyviai dalyvavo geriausiojo metų ūkininko konkurse, jų ūkiuose jaučiama pažanga, o to nepasiekama be visuomeninio aktyvumo.

– Vienas iš svarbiausiųjų Ūkininkų sąjungos tikslų – mokyti, šviesti žemdirbius. Kaip tai sekasi daryti?

– Paprastai į Žemės ūkio konsultavimo biuro specialistų rengiamus seminarus atvyksta tie ūkininkai, kurie ir taip daug žino. Žinios gimdo žingeidumą. Mūsų tikslas išjudinti visus.

– Ūkininkų sąjungos atstovai dalyvauja Kaimo rėmimo fondo konkurso komisijos darbe. Kaip apibūdintumėte to fondo veiklą?

– Pernai Kaimo rėmimo fondas mūsų rajonui skyrė 2 mln. 55 tūkst. litų. Tai nėra labai didelė suma, tačiau ja pasinaudojo nemažai žmonių. Beveik du trečdaliai fondo lėšų skirta ūkininkams įsikurti, apie 200 tūkst. paskolų palūkanoms dengti, apie 100 tūkst. nelaimių nuostoliams atlyginti ir kt.

Kaimo rėmimo fondu ypač turėtų susidomėti jauni ūkininkai – iki 40 metų amžiaus. Fondas dengia 40 procentų lietuviškų statybinių medžiagų vertės statantiems gamybinius pastatus. Jauni ūkininkai kartais net nesuvokia, kokios galimybės bei rezervai slapi naujuose Vyriausybės nutarimuose ir projektuose.

– Jei apie Kaimo rėmimo fondą jau

žino daug ūkininkų, tai Žemės ūkio paskolų garantijų fondas dar ne vienam yra tamsi dėmė. Keletą žodžių apie jį.

– Prieš keturis mėnesius Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutarė įsteigti paskolų garantijų instituciją – uždarąją akcinę bendrovę – Žemės ūkio paskolų garantijų fondą. Jo tikslas – teikti bankams garantijas dėl ūkininkams skiriamų paskolų. Fondas užtikrina net 70 procentų paskolos dalies grąžinimą. Siūlyčiau domėtis šiuo fondu, jis gali sumaniam, energingam žemdirbiui tapti puikiu tramplinu į ateitį.

– Vyksta agrarinė reforma, kurios dar nė galo, nė krašto nematyti. Prie kokių slenksčių daugiausia stabčiojama?

– Yra toks slenkstis, kuris vadinamas biurokratizmu blogąja ir mums labiau įprasta to žodžio prasme. Dėl menkiausio nieko žemdirbys kartais gaišinamas kiauras dienas, o už tą gaišinimą dar privalo mokėti pinigus. Pateiksiu tik vieną pavyzdėlį. Spalio mėnesį sudegė Tumasonių kaimo ūkininkės Zitės Vyšniaveckienės pirtis. Tai štai, norėdama gauti apie 1000 litų draudimo išmoką, nelaiminga ūkininkė turėjo gauti pažymų už 212 litų. Dabar valdininkai už dyką nedirba.

Jei tokių akmenukų mūsų kelyje nebūtų, sparčiau žengtume, turtingesni būtų mūsų ūkiai.

Iki kovo 6-osios dar dvi savaitės. Norėčiau, kad būsimieji konferencijos dalyviai pagaivotų, kokias norėtų išsakyti mintis ir kokius sprendimus priimti.

Kalbėjosi Stasys Varneckas
Ksavero Bagdono nuotr.

LIUDININKĖ BUVO TAMSI NAKTIS

Jūžintai, 1998-ųjų vasario 16-oji. Oras rudeniškas, lyja. Pilkas, šlapias asfaltas, pilki namai. Ir būtų visai pilka, jei ant namų, ant mokyklos, seniūnijos, parduotuvių nesimatyti skaisčių trispalvių. Jos plaistosi vėjuje, primindamos visiems, kad prieš 80 metų dvidešimt lietuvių šviesuolių, patriotų, susibūrusių į Lietuvos Tarybą, paskelbė Lietuvos nepriklausomybės Aktą, kad tame istoriniame posėdyje ir buvo nuspręsta, jog Lietuvos vėliava būtų ir bus geltona, žalia, raudona.

Šiandien ta vėliava Jūžintuose nieko nebestebina. Tačiau lygiai prieš 10 metų, tokį pat ūkanotą vasario 16-osios rytą Jūžintų kolūkiečiai, pamatę ant vandentiekio bokšto trispalvę, gerokai sujudė. Vyresnieji iš karto pažino, kad tai anos, nepriklausomos Lietuvos ženklas ir tarpusavyje kuždėjosi, jog visai galimas dalykas, kad "Lietuva grįžta". Jau nimui, pripratusiam prie kūjo ir pjautuvo, niekada nemačiusiam tikrosios Lietuvos vėliavos, tai buvo naujiena.

Pirmasis ryžtingų veiksmų ėmėsi autovairuotojas Gintautas Repšys – apie šią negirdėtą ir neregėtą provokaciją jis nuskubėjo pranešti kolūkio pirmininkui Romui Kriaučiūnui...

Pirmas į vandentiekio bokštą kopė Romas Kriaučiūnas, jam iš paskos Gintautas Repšys. Netrukus vėliava dingė, jūžintiečiai skirstėsi, svarstydami, kas galėjo ryžtis tokiam akibrokštui, už kurį gali būti daug nemalonumų.

Kas?

Atsakyti į šį klausimą stengėsi ir vietos aktyvas, ir "svečiai" iš Rokiškio bei Vilniaus. Tačiau netruko atėti birželio 3-oji, kai susikūrė Lietuvos Sąjūdžio iniciatyvinė grupė, pirmasis Sąjūdžio suvažiavimas. Įvykis vijo įvykį, netrukus visi pamiršo tą nedidelį Jūžintų incidentą.

Ir štai lygiai po dešimties metų, tokį pat ūkanotą vasario 16-osios rytą, kalbuosi su jaunu jūžintiečiu Gintautu Katinauskas.

– Dabar jau galima nebesislėpti, nes tų trispalvių – pilni Jūžintai, – pradėjo šneka Gintautas. – Vėliavą tąsyk kėlėme trise – Virgis Macijauskas, Juozas Aukštuolis ir aš. Tai padaryti nusprendėme gerokai prieš Vasario 16-ąją. Raudonos medžiagos nestigo, žalios ir geltonos nusipirkome. Na, o toliau viskas vyko sklandžiai. Liudininkė buvo tik

tamsi naktis.

TRYŠ LITRAI PIENO IR LITRAS BENZINO

Tie metai prabėgo greitai, atnešę didžiulių permainų. Matydami apleistą kažkada garsų kiaulių kompleksą, apgriuvusias ir pamirštas karvides, užžė-

Audronei Gaigalienei žiemą rūpesčių ne per daugiausia, nes tvarte tik viena karvutė.

Ūkininkas Eugenijus Gaigalas gyvena iš rugių ir avižų.

lusius takus į mechanines dirbtuves, sandėlius, daugelis jūžintiečių nėra įsitikinę, kad visos tos permainos buvo į gerą. Griauti moka visi, o štai statyti gerokai sunkiau. Statyboms reikia statybininko, o juo būti ne visiems pakanka jėgų ir

Gintas Katinauskas:

– Kai prieš 10 metų kėlėme trispalvę, negalvojome, jog dabar jos plazdės ant kiekvieno namo.

proto.

Buvęs žemės ūkio bendrovės pirmininkas Kęstutis Tileiša teigia, jog dabar atėjo asmeninės iniciatyvos laikai ir kaimo žmogus gyvena taip, kaip nori ir sugeba. Vieni geria pilstuką, kiti aria ne labai dosnų Jūžintų priesmėlį, augina galvijus. Treti ieško darbo toliau, kur tik sugeba jo rasti.

Buvęs elektrikas Eugenijus Gaigalas ir jo žmona Audronė vieni iš pirmųjų parapijoje kibo į privatų ūkininkavimą. Šiuo metu jie turi 30 hektarų nuosavos žemės, dar apie 100 hektarų nuomoja. Daugiausia iš valstybės, nes Jūžintuose yra nemažai laukų, nebeturinčių pretendentų atsiimti. Nuomos kaina nedidelė: už 100 hektarų, sakė Eugenijus, pernai sumokėjo tik 1600 litų. Tačiau kaimo žmogui, kurio visos pajamos už parduotus rugius ir avižas, vis dėlto ir tokia suma nemaža.

Paskutiniaisiais kolūkiniais metais Gaigalų šeima laikė tris karves. Dabar tik vieną – šeimos poreikiams.

Kodėl?

Norint atsakyti į šį klausimą, nereikia būti dideliu ekonomistu. Anuomet už kilogramą pieno valstybė mokėjo vidutiniškai po 30 kapeikų, skaičiavo Eugenijus. Tai reiškia, už kilogramą pieno galėjai nusipirkti tris litrus benzino. Dabar atvirkščiai: litrai benzino reikia trijų litrų pieno. Ar ekvivalentiški tokie mainai? Ar jie neskurdina kaimo?

Žemės dirbimo sąnaudos Jūžintų, Dauliūnų, Minkūnų ir kitų kaimų prie

Atkelta iš 3 psl.

smėliuose – kalvose ir pakalnėse, tarpumiškėse ir paczeriuose – ko gero, didesnės negu lygiuose Pandėlio seniūnijos laukuose. Tačiau derlius visada būna mažesnis. Įstatymų, kurie diferencijuotų kainas ir nors minimaliai užtikrintų nederlingų žemių ūkininkų egzistavimą, nėra. Tokiu būdu, anot daugelio jūžintiečių, Lietuva iš karto diferencijuojama į turtuolius ir skurdžius. Ir dar teigiama, kad visi Lietuvos žmonės yra lygūs.

Eugenijus Gaigalas ir jo žmona Audronė, dukrelė Vilma ir sūnus Arūnas laimės, be abejo, ieškos giminėje. Kaip ir Irena Moroženė, garsi kolūkinių laikų gyvulininkystės meistrė, Aukščiausiosios Tarybos deputatė, o dabar nemažiau garsi ūkininkė. Jos amplua – pienininkystė, iš kurios darbšti moteris daug tikisi.

SMŪGIS PER KAIMO INTELEKTĄ?

Kaip ir daugelis kitų reformų, kurių šiais laikais nestinga, Lietuvos švietimo reforma taip pat juda į priekį. Vienas tos reformos akcentas – dešimtmečio pagrindinio mokymo įvedimas. Girdėti, kad projektų yra įvairių, kad, taupant lėšas, kai kurios rajono vidurinės mokyklos, kaip Kriaunų, Jūžintų, taps dešimtmetėmis, o iš kai kurių devynmečių, dabar pagrindinėmis vadinamų, liks pradinės.

Jūžintų vidurinės mokyklos direktorius Eimutis Mališauskas, tokią reformą vertina vienareikšmiškai:

– Prieš keleris metus buvo suduotas smūgis kaimo žemės ūkiui, dabar rengiasi smogti į kaimo intelektą. Atimk iš Jūžin-

tų vidurinę – ir kas iš jų liks?

Šiandien Jūžintų vidurinėje mokosi 187 jaunieji jūžintiečiai. Per artimiausius trejus metus numatomas šio skaičiaus didėjimas – dutūkstantaisiais mokykloje mokysis apie 200 vaikų. Tai, anot Eimutis Mališausko, optimaliausias skaičius. Blogai, kada klasėje sėdi 3-5 moksleiviai, tačiau dar blogiau, kada mokyklos tūkstantinės, o klasėje po 25-30 vaikų.

Direktorius didžiujasi savuoju pedagogų kolektyvu. Ne per seniausiais 7 pedagogai įsigijo vyresniojo mokytojo kvalifikaciją, du tapo mokytojais metodininkais. Didžiujasi ir mokiniais – kasmet nemažiau kaip pusė abiturientų sėkmingai įstoja į aukštąsias mokyklas. O tai reiškia, kad ugdymo lygis Jūžintuose nėra niekaip mažesnis nei miestų.

Mokykla savarankiškai tvarko savo finansus, nors, anot direktoriaus, biudžetas galėtų būti dosnesnis. Vis dėlto per palyginti trumpą laiką pavyko įsigyti penkis kompiuterius, du autobusus. Transportas ugdymo procesui, pasirodo, nemažiau reikalingas, kaip ir vadovėliai ar kitos mokymo priemonės. Jūžintų moksleivių istorijos pamokos vyksta Vilniaus Arkikatedroje, astronomijos – Molėtų observatorijoje, piešimo, gamtos pažinimo – vaizdingose Jūžintų apylinkėse.

Mokyklos regionas nemažas, kai kurie mokiniai gyvena už 10-15 kilometrų. Tad labai praverčia seniūnijos autobusas, rytais "surenkantis" moksleivius. Tai seniūnijai nuostolinga, bet seniūno pavaduotojas Valdas Verbiejus įsitikinęs, kad tie nuostoliai pateisinami, nes "investicijos į švietimą duoda didžiausiu procentus."

Eimutis Mališauskas nustebino, pareiškęs, jog lėkštė sriubos mokyklos valgykloje kainuoja 15 centų, karbonadas –

Prie seniūno pavaduotojo Valdo Verbiejaus rūpesčių netrūkusi prisidės ir "telefoniniai".

1,05 lito, porcija cepelinų – 52 centus. Už valstybės talonus skaniai pietauja daugiau kaip 80 vaikų. Paslaptis visai negili: pigiomis daržovėmis, bulvėmis, mėsa mokyklą aprūpina seniūnijos ūkininkai.

TELEKOMO CENTAI

Jeigu garsusis, tiek triukšmo sukėlęs Ryšių ir informatikos ministro R. Pleikio įsakymas būtų galiojęs sausio mėnesį, Jūžintų seniūno pavaduotojui Valdui Verbiejui būtų reikėję gerokai pasirausti pinigineje ir iškrapštyti iš jos 70 litų – 34 litus už vietinius pokalbius, 26 už tarp miestinius ir 10 abonento mokesčio. Viena jūžintietė (pavardės prašė neskelbti) vietiniu telefonu per sausio mėnesį praplepėjo 120 litų.

Sausio mėnesio telekomo sąskaitos, kurios, ačiū Dievui, buvo tik demonstracinės, signalizavo, jog telefonas greitai taps prabanga, daugeliui jūžintiečių neįkandama, nors dar pernai 18 seniūnijos gyventojų laukė įvedant telefono.

Seniūnijos rūpesčių diapazone "telefoninių" problemų dar nėra, bet jų, matyt, atsiras, kaip palaipsniui radosi daugelis kitų socialinių rūpesčių. Tačiau anot seniūno pavaduotojo V. Verbiejaus, "kiekvieni metai vis ką nors išsprendžia".

Taip atrodo garsusi Jūžintų gyvulininkystės kompleksas.

JEIGU ŪKININKUI REIKIA PASKOLOS

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 1997 m. lapkričio 7 d. nutarimu Nr. 1231 ("Valstybės žinios" Nr. 103) nutarė įsteigti paskolų garantijų instituciją – uždarytą akcinę bendrovę – Žemės ūkio paskolų garantijų fondą.

Žemės ūkio paskolų garantijų fondas duoda garantijas bankams dėl ūkininkams teikiamų paskolų, sudarydamas su bankais garantijos dėl paskolos grąžinimo sutartis.

Žemės ūkio paskolų garantijų fondas už vieną ūkininką arba jų grupę, dalyvaujančią įgyvendinant bendrą verslo projektą, bankui teikia šias garantijas:

- jei ūkininkas arba jų grupė turi iki 20 hektarų nuosavybės teise priklausančios žemės – ne daugiau 100 tūkst. litų,

- jei ūkininkas arba jų grupė turi nuo 20 iki 50 hektarų nuosavybės teise priklausančios žemės – ne daugiau 150 tūkst. litų,

- jei ūkininkas ar jų grupė turi daugiau nei 50 hektarų nuosavybės teise priklausančios žemės – ne daugiau 200 tūkst. litų.

- bendra teikiamų ir pratešiamų garantijų suma vienu metu neturi būti didesnė kaip 300 tūkst. litų.

Garantijos teikiamos tik finansiniu požiūriu komerciškai pagrįstiems ir kredituotiems projektams.

Garantija suteikiama, jeigu ūkininkas:

- įregistruotas nustatyta tvarka, turi ne mažiau kaip 9 hektarus nuosavybės teise priklausančios žemės ir ūkininkauja ne trumpiau kaip dvejus metus;
- pateikia verslo planą (verslo projektą);

- investuoja į verslo projektą, kurio įgyvendinimui imama paskola, ne mažiau kaip 10 procentų savų lėšų;

- ūkininkas įkeičia bankui turtą, kurio vertė turi būti ne mažesnė kaip 20 procentų gaunamos paskolos sumos. Taip pat įkeičia bankui turtą ir nustatyta tvarka įregistruoja įkeitimą.

Fondas užtikrina ne daugiau kaip iki 70 procentų paskolos dalies grąžinimą; likusią riziką prisiima paskolą išdavęs bankas. Paskolų, imamų naujai žemės ūkio technikai, kurios sąrašus tvirtina Žemės ir miškų ūkio ministerija (traktoriaus, javų, cukrinių runkelių, bulvių bei linų nuėmimo kombainams), pirkti grąžinimą fondas užtikrina:

- 80 proc. – jeigu ši ž. ū. technika įkeičiama bankui, nereikalaujant įkeisti kito turto;

- 100 proc. – jeigu ši ž. ū. technika įkeičiama fondui.

Paskolos sutartyje su banku numatoma, kad:

- teikiama (ūkininkui ar jų grupei) paskola bus naudojama tik gamybiniais pastatams pirkti, statyti bei re-

konstruoti, žemės ūkio technikai bei įrengimams įsigyti ir su tuo susijusioms paslaugoms apmokėti;

- paskola nebus naudojama darbo užmokesčiui ir įstatymų nustatytiems mokesčiams mokėti;

- ūkininkas pateiks bankui dokumentus tiesiogiai apmokėti už perkamas materialines vertybes bei teikiamas paslaugas;

- fondas garantuos ūkininkų paskolas, kurias suteiks Vilniaus, Lietuvos Taupomasis, Hermio ir Šiaulių bankai;

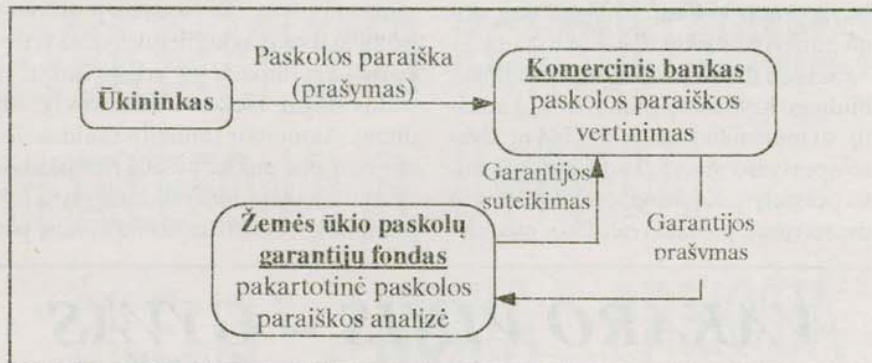
- įsigytas už tokias paskolas turtas nebus parduotas, perleistas, išnuomotas, įkeistas kitiems asmenims arba naudojamas kitaip, negu numatyta paskolos sutartyje;

- nustatytas vienkartinis 5 procentų dydžio garantinis mokestis nuo garantuojamos sumos. Garantinis mokestis mokamas fondui už garantijų suteikimą bankams dėl ūkio subjektams teikiamų paskolų;

- fondas dalį ar visą garantinį mokestį ir įkeičiamo turto draudimo mokestį dalį gali apmokėti pagal fondo valdybos sprendimus;

- garantijos terminas ne ilgesnis kaip 5 metai.

Garantijų teikimo per Žemės ūkio paskolų garantijų fondą schema

TAI ŽINOTINA TĖVAMS IR MOKSLEIVIAMS

Pagal švietimo ir mokslo ministerijos 1987 m. gruodžio 12 d. įsakymą Nr. 1663, klausimas dėl moksleivių kėlimo į aukštesnę klasę ar palikimo kartoti kursą svarstomas pedagogų taryboje. Iki posėdžio klasių vadovai turi gauti raštiškus tėvų pageidavimus. Priimant sprendimą, atsižvelgiama į klasės auklėtojo siūlymą. Pati mokykla sprendžia, kada ir kokios trukmės papildomus darbus skirti moksleiviams.

X-XI klasių moksleiviai, negavę patenkinamų vasaros darbų įvertinimų, į aukštesnę klasę keliama sąlyginai. Po pirmojo trimestro turintys bent vieną nepatenkinamą pažymį šalinami iš mokyklos.

Brandos egzaminas organizuojamas tik A ir B lygiais. Rajonuose ir miestuose numatyta sudaryti dalykinius egzaminų centrus, o bazinei mokyklai – organizuoti atidėtus egzaminus, egzaminus eksternams bei

nagrinti apeliacijas. Neišlaikiusiems egzaminų per pirmąją sesiją organizuojami tik B lygio egzaminai. Bazinės mokyklos direktoriui suteikiama teisė išduoti atestatus. Eksternams ir ankstesnių laidų abiturientams, pažymėjimus – priedus prie brandos egzaminų.

Pasikeitė ir apeliacijų nagrinėjimo tvarka. Abiturientas, nepatenkintas darbo įvertinimu, rašo pareiškimą, kuriame išvardija argumentus.

Parengė J. Balsytė

KROŠINSKIŲ PILAITĖ – ALAIUS DARYKLA

Tautos būties neturėtų užslėgti amžiaus luitas. Artėja jubiliejus. Kiek per šimtmečius viskas kito ir kūrėsi... Šio rašinio tikslas – tai ne sensacijų ieškojimas. Tiesiog mums, taip noriai grįžtantiems prie istorinės tiesos, galbūt vertėtų "kitomis akimis" pažvelgti ir į kai kurias mūsų krašto kultūros bei istorijos vertybes.

Istorikai nėra vieningos nuomonės dėl Rokiškio įsikūrimo laiko. Kai kurie nurodo, kad Rokiškis buvęs jau XIII a.; kiti nežymi jo tarp XIII - XV a. pradžios lietuvių apgyventų vietų.

Rašytiniuose istorijos šaltiniuose Rokiškio dvaras pirmą kartą paminėtas 1499 m. privilegijoje dėl girių kirtimo. Dvaras su valsčiumi Lietuvos didžiųjų kunigaikščių Kazimiero ir Aleksandro valdymo laikais priklausė Anykščių pavietui.

Rokiškio gyvenvietės atsiradimas iki šiol dažnai buvo siejamas su bažnyčios įsteigimu (XV - XVI a.) ir dvaro perėjimu Smolensko kunigaikščiams Krošinskiams. XVI a. pradžioje Lietuvos didysis kunigaikštis Žygimantas Senasis už kažkokius nuopelnus Rokiškio dvarą padovanojo Smolensko kunigaikščiams Krošinskiams, kurių giminė čia viešpatavo apie du šimtmečius. Pats dvaras Krošinskiams buvo įkeistas 1514 - 1519 m., o visiškai nuosavybe tapo nuo 1547 m. 1523 m. nurodomi kaip Krošinskių atsikėlimo data.

Senieji dvaro rūmai buvo mediniai, būdingo kryžminio plano, dviejų aukštų, su mūriniais rūsiais. Iš 1744 m. dvaro aprašymo matyti, kad šie rūmai buvo perstatyti. Kadangi senųjų Rokiškio dvaro rūmų pastatas neišliko, nustaty-

ti tiksliai jo buvimo vietą be archeologų tyrinėjimų yra neįmanoma. Greičiausiai rezidencinių Krošinskių rūmų pastato vieta buvo apytikriai ten, kur dabar elektros stotis.

Kai kur literatūroje ir netgi dokumentuose buvęs Rokiškio dvaro sodybos alaus daryklos pastatas yra klaidingai vadinamas "Krošinskių pilaite", "Žemaisiais dvaro rūmais" ir datuojamas XVII a. pradžia ir netgi XVI a. pabaiga.

Buvęs Rokiškio dvaro sodybos alaus daryklos pastatas, susidedantis iš gyvenamosios ir gamybinės dalių, buvo pastatytas XIX a. pirmojo dešimtmečio antroje pusėje kartu su olandiško tipo vėžiniu malūnu. Jis yra priskirtas prie taip vadinamųjų lapidinių pastatų, ypač paplitusių Lietuvoje romantinės architektūros laikotarpiu.

Alaus daryklos pastatas statytas iš natūralių akmenų, tarp kurių mozaikiškai pridaižstyta skaldos gabaliukų ir raudonų plytų. Šis pastatas pasižymėjo gotikos stiliaus konstrukcijomis ir dekoru - smailios angų arkos, aukšti ir statūs stogai. Dekorą išsilaikęs iki šių dienų. Akmens ir smulkios skaldos sienas antrame aukšte puošia ritmiškai išdėstyti smailiaariai raudonų plytų reliefai, dekoruoti trilapio motyvais; pa-

Rudenį tvenkinio veidrodyje gražiai atsispindi senoji alaus darykla.

grindiniame fasade (rytų) išryškintas laukųjų durų portalas.

Identiškais motyvais dekoruoti ir šoniniai fasadai. Pagrindinio fasado raudonų plytų frontonas suskaidytas smailiaarkėmis langų angomis su plytų archivoltais, pastogę juosia išryškinta architektūrinė juosta. Sąlyginai gyvenamosios patalpos buvo antrame aukšte (šiaurinė pastato dalis), o gamybinės - vienaukštės. Pastato išdėstymas, funkcinė paskirtis yra atkurti pagal 1825 m. Rokiškio dvaro inventorių.

Šiuo metu buvusiam alaus daryklos pastate yra padaryta pertvarkymų: prakirstos naujos angos durims ir langams, pastatytos naujos vidinės pertvarkos.

Tai tokie pamastymai prieš garbingą miesto sukaktį apie XIX a. alaus daryklos pastatą, ilgą laiką klaidingai vadinantį Krošinskių pilaite.

Vidmantas Žiukelis

Kraštotvarkos tarnybos vyr. specialistas paminklo saugai

VAKARO VINIS – GYVAS EKSPROMTAS

Jau antrą kartą Rokiškio "grafo-manai" susitinka savame rate. Tokio susibūrimo vakaro šv. Valentino išvakarėse "vinis" buvo tikras, nuoširdus, gyvas ekspromtas. Nors tarp dalyvių Valentinų nebuvo, bet buvo du Sauliai. Jiems Diana (dar ne princesė) užkabino ant krūtinės didžiau-

sias, raudoniausias širdis. Meilės cilėraščius skaitė Reda, vakaro debiutantė (ryškiai sužibusi) Laura ir Sigita. Vakaro kulminacija - geriausio meilės ketureilio rinkimai. Šventės dalyviai trumpam pasijuto poetais, ir kaip iš gausybės rago ekspromtu pasipylė eilės. Kiekvieno kuūrinys

buvo nuoširdžiai lyriškas ir šmaikštus.

Vertinimų komisija išrinko labiausiai visiems patikusį (vieno balso persvara) Dianos Kazlauskaitės cilėraštį. Jai - šeimininkės "grafienės" šampanas ir dalyvių bučiniai.

- Labiausiai norių įsimylėti tikrą vyrą, kurio daug metų nerandu. O gal mylėti nebemoku, - sakė Diana.

Vakaro "karalius" - Edmundas Petrovas visus džiugino "tikro garso" koncertu.

Sigitas Araminas

NEPRIKLAUSOMYBĖS AIKŠTĖ

Tūlas architektas ir istorikas tvirtina, kad ją projektavo pats Laurynas Stuoka-Gucevičius.

Prieš pusšimtį metų čia dar buvo miesto turgus. Čia suvažiuodavo visos

aplinkės valstiečiai. Ne tik prekiauti, bet ir pasidalinti naujienomis, sužinoti, kas dedasi margoje pasaulyje. Tad ir mes, "Pragiedrulių" žurnalistai, šioje aikštėje kalbėsime rokiškėnus bei miesto svečius, klausinsime jų nuomonės patikais aktualiausias, mūsų manymu, klausimais.

Šią savaitę trijų aikštėje sutiktu žmonių paklausėme, kokia jų nuomonė apie pirmąjį "Rokiškio pragiedrulių" numerį.

Nijolė Okuško,
UAB "Rokiškio
apdaila" dažytoja:

– "Rokiškio pragiedrulių" pirmasis numeris patiko. Čia kiekvienas skaitytojas gali daug atrasti ir pasimokyti. Norėję, kad "Pragiedruliai" plačiau nagrinėtų kaimo problemas, daugiau pateiktų straipsnių iš seniūnijų. Laikraštis bus labai reikalingas žmonėms, jei gu daugiau bus rašoma apie krašto istoriją ir kultūrą. Daugiau vietos reikia skirti jaunimo problemoms – tie puslapiai galėtų būti žaismingi.

gesni, šventiškesni. Labai patiko paskutinis "Pragiedrulių" puslapis. Jumoras reikalingas visada, jis praskaidrina nuotaiką. Būtų neblogai išgirsti rūpimais klausimais atsakymus iš psichologų, gydytojų, juristų. Skirkit puslapį moterims ir merginoms.

Gintas Dainys,
fotomenininkas:

– Labai sunku dabar ką nors pasakyti, apie "Pragiedrulių" veidą. Laikraštis susiformuoja per pusę metų, metus. Gerai, kad plačiau,

Arida Papaurėlytė, vilnietė, bibliografijos ir knygotyros centro darbuotoja:

– Labai džiaugiuosi, kad mano gimtajame mieste išleistas naujas laikraštis. Jis netradicinis nei forma, nei turiniu. Čia keliamos ir nagrinėjamos aktualios problemos, straipsniai labiau koncentruoti ir konkretūs. Turinyje išsamiai atskleista, išdėstyta ir išplėta mintis. Labai mielas formatas ir pavadinimas, tinkantis mūsų kraštui. Nuotraukų išdėstymas galėtų

išsamiau rašoma apie konkrečius žmones. Pirmame numeryje kol kas nesuradau straipsnių, kurie mane sudomintų, išskyrus "Laimės akys mėlynos".

būti geresnis, kad jos netrukdytų tekstui. Gerai, kad yra savaitės televizijos programa. Galėtų būti daugiau informacijos ir straipsnių apie kaimą ir žemės ūkį. Norisi daugiau sužinoti apie gimtąjį miestą, įžymius krašto žmones. Labai reikalingas paskutinis "Pragiedrulių" puslapis – pralinksminti skaitytojus. Gražūs piešiniai.

Tai laikraštis intelektualams – kultūros, meno žmonėms. Labai įdomus, geras ir reikalingas savaitraštis. Sėkmės "Pragiedruliai"!

DAR VIENAS MOKESTIS

Turbūt išsakysiu ne tik savo nuomonę, nes, su kuo bekalbėčiau, visi tveriasi už galvų – padaugėjo dar vienu mokesčiu.

Aš suprantu – niekas iš nieko neatsiranda. Reikia mokėti už dujas, elektrą, vandenį, šilumą. Prie šių mokesčių buvome pripratę dar senais laikais. Tačiau klaidingai įsivaizdavome, kad telekomas puikiausiai pragyvena iš abonentinio mokesčio ir dar didžiulius pelnus gauna. Ir štai dabar lyg perkūnas iš giedro dangaus: ne tik abonentų mokesčių padidino 4 litais, bet ir už vietinius pokalbius lupikau. Ar ne per daug iš karto?

Lyg pasityčiodamas iš žmonių, ryšių ir informatikos ministras R. Pleikys "suteikė" vieną valandą nemokamų pokalbių, kukliai nutylėdamas, jog tie sutaupti 4 litai pridėti prie abonentinio mokesčio. Žodžiu, net ir suteigdamas lengvatų, ministras telekomo nenuskriaudė.

Telekomas, kaip žinome, bus privatizuojamas. Pirkėjas dar neaiškus, kaip ir jo ketinimai. Viena aišku: bet kuris savininkas norės greičiau atsiimti pinigų. Ar jam nepasirodys, kad 7 centų už minutę pokalbio per mažai?

Visos Lietuvos politinės partijos (išskyrus valdančiąją), profsąjungos pasisako prieš šią valdžios išdaigą žmonėms. Manu, kad į jų balsą Vyriausybė turėtų atsižvelgti.

VENGIANT PAINIAVOS

Bet kokių mokesčių padidėjimą Vyriausybė palydi lengvatomis atskiroms socialinėms grupėms. Jų tiek daug, kad eilinis žmogus susipainioja ir nebežino, ko reikalauti. Ar nebūtų geriau, kad visos tos subsidijos automatiškai būtų pripliusuojamos prie pensijų ir kitų socialinių išmokų? Nebūtų tiek painiavos.

Juozas Urbelis
Rokiškis

"MOKIAUSI VISĄ GYVENIMĄ"

Sausio 24 d. sukanka 100 metų, kai gimė mūsų kraštiečių, lietuvių operos teatro pradininkas, dainininkas, režisierius Antanas Zauka.

Gimė Rokiškio rajone, Rūmiškių kaime (Obelių seniūnija), valsietišio šeimėje. Muzikalumą ir gerą balsą paveldėjo turbūt iš motinos. Lankydamas

pradžios mokyklas Lietuvoje ir Latvijoje, jis kartu mokėsi groti vargonais ir fisharmonija. 1919 m. atvyko į Kauną. Dirbo raštininku, vakarais mokėsi, dainavo Liaudies namų chore. Lietuvos operos teatre jis pradėjo dirbti nuo pat pirmųjų jo veiklos dienų. 1920 m. gruodžio 31 d. istoriniame Dž. Verdžio "Traviatos" spektaklyje dainavo chore. Vėliau buvo režisieriaus padėjėju, trupės vedėju. 1936 m. debiutavo kaip režisierius, pastatydamas G. Donicečio operą "Don Paskuale".

1942 m. Antanas Zauka atvyko į Vilnių nuolatiniam darbui – padėjo organizuoti savarankišką operos kolektyvą. Š. Guno "Faustą" A. Zauka 1941 m. buvo atnaujinęs Kaune, o 1942 m. kovo 9 d., pasinaudojus Kauno valstybinio teatro ilgalaičių gastrolių iškaba, įvyko pirmasis Vilniaus operos spektaklis – ta pati "Fausto" premjera. 1943 m. fašistams uždarius aukštąsias mokyklas, meno įstaigas, nustojo gyvuoti Fil-

harmonija, o drauge su ja ir Vilniaus opera. Praslinkus mėnesiui, okupacinė valdžia paskelbė savo "malonę" – prijungė operos solistus, chorą ir simfoninį orkestrą prie Vilniaus dramos teatro. Po Š. Guno "Romeo ir Džiuljetos" premjeros (rež. A. Zauka), kolektyvas pradėjo ruošti du naujus spektaklius – vieną iš jų – Dž. Rosinio "Sevilijos kirpėją".

Pirmaisiais pokario metais teatralai, nepaisydami sunkumų, atnaujino populiarius pastatymus, kuriuos vėl režisavo A. Zauka. LTSR valstybiniame akademiniame operos ir baleto teatre A. Zauka pastatė J. Karnavičiaus operą "Gražiną", Dž. Pučinio "Toską", B. Smetanos "Parduotąją nuotaką", S. Moniuskos "Halką", Dž. Pučinio "Bohemą" ir daug kitų. Iki 1959 m. A. Zauka buvo LTSR operos ir baleto teatro režisierius.

Savo mokslus mūsų kraštiečiai taip apibūdino: "Mano mokykla buvo gyvenimas... Bloga atmesdavau, gera priimdavau, o į nesuprantamą gilindavau. Tėko daug skaityti, mokytis. Mokiau si visą gyvenimą".

Parengė Salvinija Kalpokaitė

NERAMIOS SIELOS MENININKAS

Prieš 10 metų mirė archeologas, kraštotyrininkas, tautodailininkas Kazimieras Paunksnis.

Gimė Paunksnių kaime, netoli Duokiškio. Baigęs pradinę mokyklą, būdamas iš prigimties silpnos sveikatos, labai troško mokytis toliau. Tėvai gyveno pasiturinčiai, todėl sūnų 1919 m. atveža mokytis į Rokiškio gimnaziją.

Iš visų dėstomų dalykų Kazimierui labiausiai patiko istorija ir piešimas, kurį jam tuo metu dėstė Rokiškio gimnazijoje dirbęs žymus Lietuvos dailininkas Justinas Vienažinskis. Baigęs gimnaziją, K. Paunksnis 1927 m. išvyko į Kauną. Universitete jis studijavo istoriją, archeologiją ir kartu mokėsi Kauno meno mokykloje. 1932 m. vasarą atliko praktiką Klaipėdos muziejuje, o 1933 m. jau pats vadovavo studentų ekspedicijai po Žemaitiją. Jos metu piešė, fotografavo senovines sodybas, buitines daiktus, darė tikslus brėžinius. Visą surinktą medžiagą perdavė Čiurlionio dailės galerijai.

1933 m. baigęs Kauno universitetą, K. Paunksnis iki 1936 m. dirbo Čiurlionio galerijoje archeologu. Vėliau karo muzie-

juje. Tuo metu rašė straipsnius spaudai, ruošė informacinę medžiagą apie archeologinius paminklus Lietuvos enciklopedijai.

1956 metais K. Paunksnis vadovavo Rokiškio kraštotyros muziejui. Jo dėka Rokiškio centrinėje aikštėje liko nenuverstas Roberto Antinio Laisvės paminklas. Tačiau K. Paunksnis buvo apkaltintas, kad muziejuje neparodė socializmo laimėjimų, svarstytas kolegijoje ir iš pareigų atleistas. Vėliau jis niekur nedirbo, apsigyveno Duokiškyje, piešė, drožė, rinko medžiagą apie Duokiškio apylinkes. Kartu su mokytoja Irena Janukėniene apėmė visus kaimus, juos detalčiai aprašė, surinko padavimus, legendas apie kiekvieną vietovę, pasiekdavo net Utenos rajono kaimus.

Dar jaunystėje susižavėjęs daile, prieš karą ir pokario metais jis sukūrė apie 70 akvarelių. Vėliau pamėgo drožybą: drožia puošnias rankšluostines, kočėlus, kultuves, daro žymių žmonių bareljefus, biustus. 1970 metais priimtas į Lietuvos liaudies meno draugiją, jo drožiniai buvo eksponuoti Vilniuje, Panevėžyje, Zarasuose,

taip pat Latvijoje Jekabpilio ir Ludzos muziejuose. Daug jo darbų kaip garbi dovana iškeliavo svetur. Turėjo sukaupęs ne gausią, bet vertingą biblioteką. Daugelis knygų yra su žymių žmonių autografais. Ant vienos yra ir istoriko A. Šapokos parašas.

Parengė Sigitas Araminas

Vida Papaurėlienė

* * *
 Į ašarą įklimpo žiogas,
 Apsvaigęs laukimu žaliu,
 O pievos dar margiau atrodo
 Nuo spinduliuojančių gėlių.

Geltona, žalia, balta, žvaina...
 O raudonumas dobilų ---
 Užklokim smilgom žiogų dainą,
 Paklysim jūroje žiedų...

* * *
 Juk mitai protėvių dar nepaseno.
 Praamžius kvies žynius rimtus,
 Kai kelio pusę jau nuėjom,
 Kai žiūrim į kitus vartus.

Ir girgžda neveriamos durys,
 Ir taip šviesu, ir tiek erdvės ---
 Ar kriviai, paslaptį išbūrę,
 Likimo vingius dar atspės?

* * *
 Jau kaktą glosto laikas tyliai,
 Ir dūžta krištolo naktis ---
 Ar niekad tavęs neapvyłė
 Trapi mįslingoji būtis?

Nuskriejo jau žirgai jaunystės...
 Šventa to bėgsmo paslaptis.
 Šviesi tyla – ne išdavystė –
 Tai širdį šildanti viltis.

Danas Kairys

* * *
 Gyvenimas nemėgsta sentimentų,
 Bet dar pabūkime sentimentalūs...
 Suruoškim žalio kaimo žalią šventę
 Ir beržus susodinkime už stalo.

Ir komplimentų sklidiną blokadą
 Pakelkim už beržų sveikatą.
 O užstale nucis ošimas žalias, –
 Mums palinkės beržai ilgiausių
 metų.

Beržų sulos išgersime lig valiai,
 Ir Dievas mato: kaip, gražiai
 Apglėbęs beržo dukterį per taliją
 Pašoksiu, kol pragys pirmi gaidžiai...

* * *
 Pašurpo girios po ledinėm sniego
 gūniom,
 Pavargus triokšteli nulūždama šaka.
 Lediniam bunkery kažkur eglyne
 tūno
 Esesininkas speigas ir fiureris –
 pūga.

O vėjas neužtruks. Ir girios lyg
 malūnai,
 Pakėlę miltų debesį, grėsmingai
 sudundės.
 Užplūs perėjas dygūs šerkšno
 dūmai,
 Ir medžių šerdys tyliai suledės..

Išnyra varna iš pusnies snieguota,
 Negali kranktelt apledėjusiu snapu.
 Už speigo nukankintus, pūgoj
 nukamuotus –
 Pavasaris atkeršys su kaupiu.

* * *
 Aplankysim Kazliškio šilus,
 Švelniai ošiančius prie Nemunėlio.
 O jaunystės šilti žiburėliai
 Mus pro rūką pakvies naktį vėlią,
 Vėjas skimbtels žvaigždžių
 varpelius...

Niekada čia nebūdavo priešų,
 Tik draugai, tik jų žingsniai greiti.
 Rods, dabar dar armonika plėšos,
 Gegužinių žibintai dar šviečia,
 Plaikstos rūbai mergaičių balti...

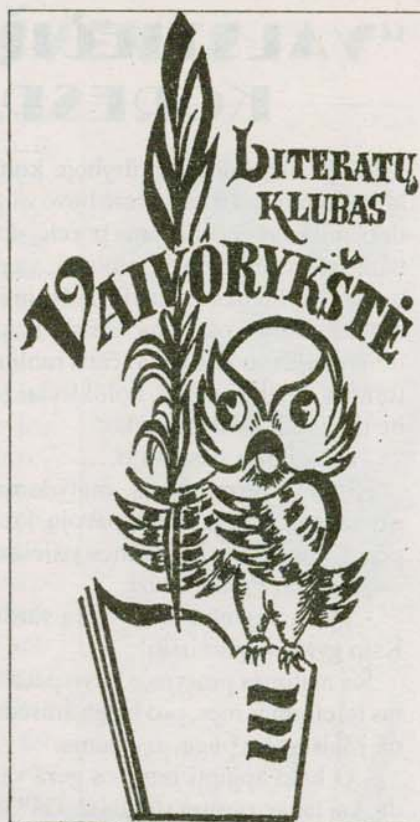
Tebešoka linksmi ir laimingi
 Net ir tie, kur seniai po žeme...
 O jų žvilgsniai į sielą susminga,
 Rankos tiesias į mus ilgesingai,
 Šnabžda lūpos: Pašokti eime...

Uždainuoja apie kareivėlį:
 Tą daina lyg griaustinis nucina.
 Atkartoja Moškėnai tą dainą,
 Atsiliepia Degeniai, Uvainiai,
 Atsišaukia daina Kazliškėly...

O kaip tolima tolima visa,
 Viskas buvę be atsako dingo...
 Mums veidai ir šilai abejingi,
 Lieka mums žiburėliai prie vingio.
 Aplankysim? Vargu, aplankysim...

* * *
 Vėl varpas vakaro varinis
 Vėjuotoj varpinėj vaitos...
 Vėl vešlūs vasaros vėdrynai,
 Vos vos virpėdami vasnos,

Vakariui vaikstant vasarojuos.
 Vėsa verpetais verpetuos...
 Vienatvės valtis vienišoji
 Vaiskiūs vaidensis vakaruos...

Stasė Junokienė
Atneškit man lobius

Oi mintys, jūs mintys,
 Tai baltos, tai juodos,
 Kaip man jus sugaudyt,
 Sukraut į aruodus?

Oi mintys, jūs mintys,
 Kaip vėjas palaidos,
 Nuskriskit į tolį,
 Gražinkit man aidą

Jaunystės dienų
 Ir pavasario godų,
 Lakštingalų trelių
 Ir pievų rasotų.

Oi mintys, jūs mintys,
 Atneškit man lobius,
 Per amžius sukrautus
 Iš protėvių sodų.

Miniatiūra
Sąžinė

Ji slegia. Norėčiau jau atsikratyti, bet
 ji su manimi nesiskiria!

Gerą daiktą atiduočiau kitam. O da-
 bar? Pamesti? Bet tai juk dalis manęs.
 Žmonės visą gyvenimą ieško savojo
 "aš". Kur dėti sąžinę?

Reda Kiselytė